ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: M. M., zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, pošt. schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 6. 2004, čj. 59 Az 213/2003 - 24,

takto:

I. **Kasační stížnost se zamítá.**

II. **Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 2. 12. 2003, čj. OAM-6139/VL-10-08-2003. Tímto (posledně uvedeným) rozhodnutím byla stěžovateli zamítnuta žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění

pozdějších předpisů. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný rozhodl v souladu se zákonem a na podkladě dostatečně zjištěného stavu věci.

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."). Konkrétně namítá, že žalovaný nesprávným způsobem posoudil právní otázku, a sice, zda je možno na případ stěžovatele vztáhnout ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, tedy že žádost o udělení azylu stěžovateli, byla podána zjevně nedůvodně. Stěžovatel se ve své domovské zemi dostal do finančních potíží, půjčil si 500 USD, které nebyl schopen splatit. Věřitelé dluh fiktivně navýšili a stěžovatele pronásledovali. K vymáhání pohledávky použili osob ze zločineckých struktur a stěžovatel tak byl ohrožen nejenom na zdraví, ale i na životě. Pokud hledal ochranu u státních orgánů před vydíráním, pak zjistil, že i tyto jsou součástí zločineckých struktur a stěžovatel tak nemá šanci zajistit ochranu své osoby. Z tohoto důvodu mu nezbylo než vycestovat ze země a požádat o azyl. Je přesvědčen, že s ohledem na uvedené je dán důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur a je těmito strukturami pronásledován právě z toho důvodu, že není členem těchto struktur a domovský stát tuto situaci toleruje. Stěžovatel rovněž poukazuje na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kriterií pro přiznání postavení uprchlíka a domnívá se, že jeho potíže lze podřadit pod pojem pronásledování podle citovaného článku. Dále namítá, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, a na základě takto zjištěného skutkového stavu nebylo možné ve správním řízení o udělení azylu spravedlivě rozhodnout. Žalovaný zcela nerespektoval situaci stěžovatele, že jako účastník řízení o azylu má jen velice omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi; navíc rozhodnutí žalovaného není v souladu s § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) dostatečně zdůvodněno. Stěžovatel uvádí, že krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou a nedostatečným způsobem přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného. Stěžovatel rovněž uvádí, že byla nesprávně posouzena existence překážky vycestování, neboť v případě jeho návratu do vlasti, mu bezpochyby hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Domnívá se, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu, kterými se žalovaný ani soud v odůvodnění svých rozhodnutí nezabýval. Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení. Současně žádá o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační, neboť se má za to, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Prvotní je námitka týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu, když jen na základě úplného a řádného zjištění všech rozhodných skutečností lze stavět právní závěry o naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že návrh na zahájení řízení o udělení azylu byl stěžovatelem podán 20. 9. 2003 a pohovor k důvodům návrhu byl proveden dne 24. 11. 2003 v pobytovém středisku V. L.. V rámci návrhu a pohovoru stěžovatel uvedl, že důvodem návrhu na zahájení řízení o udělení azylu je skutečnost, že má problémy s věřitelem, od kterého si půjčil 500 USD na operaci své dcery, ale nemá je jak vrátit. Věřitel mu začal vyhrožovat; nevěděl, co má dělat a tak odjel z Ukrajiny do České republiky. Dále stěžovatel dodal, že na Ukrajině neměl problémy s policií či se státními úřady a nikdy nebyl trestně stíhán. Na otázku, co by mu hrozilo v případě návratu na Ukrajinu, odpověděl, že se obává možného dalšího jednání ze strany věřitele a toho, že bude muset splatit dluh. Žalovaný rozhodnutím ze dne 2. 12. 2003 žádost stěžovatele o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť dospěl k závěru, že stěžovatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování.

Namítá-li stěžovatel, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, nemůže s ním Nejvyšší správní soud souhlasit. Posuzování žádosti o udělení azylu ministerstvem se sestává z řady procesních a materiálních hledisek, obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a

také souslednosti. Jestliže tedy v daném případě byla žádost o azyl stěžovatele zamítnuta z důvodu, že neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování [§ 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona], není možno žalovanému vytýkat, že se podrobně nezabýval podstatou žádosti stěžovatele, neboť by to bylo nadbytečné. Žalovaný ze žádosti o udělení azylu správně zjistil, že stěžovatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být pronásledován a žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou. Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Stěžovatel rovněž namítá, že krajský soud pochybil, když nedostatečným způsobem přezkoumal rozhodnutí žalovaného a správní řízení jemu předcházející. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud přezkoumává napadené správní rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Soud se tak v řízení o žalobě může zabývat pouze důvody, které byly uvedeny v žalobě. V dané věci stěžovatel v žalobě pouze namítal, že žalovaný ve správním řízení porušil určitá ustanovení správního řádu, aniž by uvedl v čem konkrétně tato porušení spatřuje. Krajský soud tak rozhodnutí žalovaného přezkoumal v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. a stěžovatelem obecně zmíněná porušení správního řádu neshledal; svoje rozhodnutí také dostatečným způsobem odůvodnil. Za této situace nebyl postup soudu v rozporu se zákonem a nedošlo k naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Pokud jde o namítanou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, kterou stěžovatel spatřuje v tom, že jeho žádost o udělení azylu neměla být zamítnuta podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nýbrž že mu azyl měl být udělen, tak ani tato nebyla shledána. Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu (které v souzené věci žalovaný aplikoval) se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže stěžovatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování. Jak vyplynulo ze správního spisu stěžovatel skutečně neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování, pouze uvedl, že má problémy s věřiteli, od kterých si půjčil peníze, ale nemá je jak vrátit. Soud nepolemizuje s tvrzením stěžovatele, že nepatří mezi členy zločineckých struktur, dodává však, že tento sociální útvar není v žádném případě sociální skupinou ve smyslu zákona o azylu. Pod tímto pojmem lze chápat takové společenské uskupení, které je určitelné natolik přesně, aby bylo vůbec způsobilé k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může Česká republika poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k pronásledování, než z důvodu rasy, náboženství,

národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám. Důvodem pro zařazení do fenoménu „sociální skupiny“ tudíž nemůže být takový sjednocovací znak, jako je nečlenství ve zločineckých strukturách. Proto žalovaný ani krajský soud nikterak nepochybili, když shledali žádost stěžovatele o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou ve smyslu citovaných ustanovení.

K námitce stěžovatele týkající se obavy z nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení, Nejvyšší správní soud s ohledem na dikci ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. nemohl přihlédnout, neboť ke skutečnostem uplatněným po vydání napadeného rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží.

Žádný ze stěžovatelem uváděných důvodů kasační stížnosti tak nebyl shledán, proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a zamítl ji (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 29. dubna 2005

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu